

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

New Cultural Art Centres in Moscow and St. Petersburg

Dr. Katja Ruutu ja Aleksander Panfilo

- Uusi tutkimus *New Cultural Art Centres in Moscow and St. Petersburg* jatkaa projektissa edellisen *Cultural Industries in Russia, Northern Dimension Partnership on Culture*”www.norden.org/da/publikationer/publikationer/2009-590.) teemoja
- Konkreettisenä tutkimuskohteena ovat Moskovan ja Pietarin uudet nykytaiteen keskuksset, niiden toiminta ja toimintaympäristöt
- Käsitteet kuten ”luova klusteri” ja ”luova kaupunki” Venäjän kontekstissa tarkasteltuna

Käsitteiden eroavuuksista lännessä ja Venäjällä

- Venäjällä käsite ”teollisuus” (industrija) viittaa teollisuuteen ja massatuotantoon eikä niinkään talouteen
- Lisäksi termi kulttuuri viittaa Venäjällä enemmän siihen, mitä monet lännessä pitävät korkeakulttuurina tai kansallisperintönä
- Käsite kulttuuritoiminta (kulturnaja dejatelnost) määritellään työksi, joka säilyttää, luo, levittää ja opettaa kulttuuriarvoja
- Toisin kuin anglosaksisessa traditiossa, Venäjällä luovaa prosessia ei niinkään korosteta, vaan enemmänkin kulttuurin arvoa ja tulkintaa

- Venäjällä ei ole virallisesti määritetty luovia aloja, eikä niitä myöskään tilastoida valtion taholta
- Luovat alat (tvortšeskije ili kreativnie industrii) mainitaan esim. federaation kulttuuriohjelmassa, mutta tarkemmin niitä ei määritetä
- Virallisen määritelmän puute haitannut alan kehittymistä (tukiohjelmia ei ole, työntekijät eivät koe yhteenkuuluvuutta jne.)
- Luovien alojen politiikkaan kuuluu tuotteiden vienti muihin maihin
- Venäjällä on toistaiseksi kannatettu enemmän kulttuurista protektionismia kuin kulttuurin vientiä
- Venäjän kieltäytyminen liittymästä WTO:hon

Julkinen vs. yksityinen kulttuuritoiminta

- Kulttuurisektori on edelleen ns. transitio vaiheessa, jossa yksityisen ja julkisen sektorin säännöt ja ohjeet ovat epäselvät
- Useimmat kulttuuri-instituutiot ovat edelleen valtion omistamia ja niiden kaupallinen toiminta on rajoitettua
- Toisaalta taas valtion kulttuuriorganisaatiot ovat etuoikeutettuja suhteessa yksityisiin kulttuurilaitoksiin, sillä ne saavat verohelpotuksia ja muita etuja
- Kaupallinen kulttuuriala ei tavoita suurta yleisöä, sillä se on suuntautunut palvelemaan oligarkkeja sekä nousevaa keskiluokkaa

- Palvelualat, joihin luovat alat kuuluvat, muodostavat Venäjän BKT:sta jo 60 %
- Siirtymä epätehokkaasta raskaasta teollisuudesta moderniin teollisuuteen ja palvelusektorille on Venäjän talouden yksi kasvuajuri
- Vähittäistavarakauppa ja kuluttajien rahankäytön kasvu on ollut nousussa ja kasvun odotetaan jatkuva
- Rahoitusjärjestelmien ja innovaatiotoiminnan kehittäminen edistäisi luovien alojen kehittymistä

Luovat taidekeskukset Moskovassa ja Pietarissa

- Uusi ilmiö Venäjällä, vasta vuodesta 2005 taidekeskuksia perustettu
- Vastakohtana Länsi- ja Keski-Euroopan keskuksille, jotka perustettu usein vallattuina taloina tai muina kansan liikkeinä, Venäjän keskuksset perustettu usein liikemiesten toimesta
- Keskuksia ohjaa kaupalliset periaatteet ja voiton tavoittelu
- Puutteellinen lainsäädäntö, joka mahdollistaisi yksityisen ja julkisen rahoituksen esteenä keskusten kehittymiselle

- Uudet kulttuurikeskukset bisnesvetoisia tai itsenäisten kulttuuriaktivistien vetämiä
- Suhteita kaupungin viranomaisiin ei paljon ole
- Saavat rahoitusta venäläisiltä ja ulkomaalaisilta hyväntekeväisyys rahastoilta, esim. Ford Foundation tai Mihail Prokhorov säätiö
- Kaupungilta ja kulttuuriministeriöstä rahoitusta saa vain yksittäisiin hankkeisiin, mutta ei päivittäiseen toimintaan
- Moskovan kaupungin ohjelmissa ei ole mainintaa itsenäisistä kulttuurikeskuksista

- Tutkimukseen haastateltiin neljää keskusta Moskovassa ja yhtä Pietarissa
- Yksi keskuksista eli Proekt Fabrika on epä-kaupallinen ns. mission-driven organisaatio, se kuuluu TEH-järjestöön
- Muut keskuksukset toimivat kaupallisella periaatteella, mutta ne myöntävät vuokrahelpotuksia pienille luovien alojen yrityksille

